

Andrzej Jermaczek

OBSZARY DZIKOŚCI – WARUNEK SKUTECZNEJ OCHRONY ANTROPOFOBNEJ FAUNY

Wilderness areas – a condition for effective conservation of anthropophobic fauna

ABSTRAKT: Artykuł prezentuje problematykę ochrony gatunków zwierząt unikających sąsiedztwa człowieka, dla których jego obecność jest czynnikiem ograniczającym dostępność siedlisk, pogarszającym ich jakość i eliminującym je jako możliwe do zasiedlenia i wykorzystania. Omawiając zagrożenia oraz wskazując na niewystarczającą skuteczność dotychczasowej ochrony siedlisk gatunków antropofobnych, w tym ochronę w parkach narodowych, rezerwach i strefową ochronę stanowisk, autor podaje przykłady podejmowanych lub możliwych do podjęcia działań zmierzających do ograniczenia presji człowieka na siedliska tej grupy gatunków. Jako najistotniejsze i konieczne dla skutecznej ochrony wskazuje jednak potrzebę rozdzielania przestrzennego działalności ludzkiej i ochrony antropofobnej fauny poprzez opracowanie i wdrożenie w Polsce koncepcji sieci obszarów dzikości, opartych na kryteriach *European Wilderness Quality* proponowanych przez *European Wilderness Society*, nawiązujących też do „europejskiej listy obszarów dzikich” (*European Wilderness List*), tworzonej w ramach wykonania Rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 3 lutego 2009, w sprawie dzikiej przyrody w Europie. Gatunki antropofobne powinny stanowić zarówno kluczowy element kwalifikujący, jak i istotny przedmiot ochrony tej sieci.

SŁOWA KLUCZOWE: antropofobia, duże kręgowce, dystans ucieczki, skuteczność ochrony przyrody, planowanie ochrony przyrody, obszary chronione, obszary dzikości, europejska lista obszarów dzikich

ABSTRACT: The article presents issues in protection of anthropophobic animals for which human presence limits access to habitats, deteriorates their quality and eliminates them as feasible for settlement and use. By discussing threats and pointing out insufficient efficiency of the so far protection of anthropophobic species habitats including national parks, nature reserves and protection zones, the author provides examples of activities already being undertaken or possible to undertake with the view to restricting human pressure on the habitats of that group of species. However, as the most important and necessary for effective protection, the author indicates the need for spatial separation of human activity and protection of anthropophobic fauna through drawing up and implementation in Poland of a concept of wilderness areas network based on the criteria of *European Wilderness Quality* proposed by the *European Wilderness Society*, which also refer to the *European Wilderness List* created for enforcement of the Resolution of the European Parliament of February 3rd 2009 on wild nature in Europe. Anthropophobic species should constitute both a key qualifying element and a major object of protection in that network.

KEY WORDS: anthropophobia, large vertebrates, escape distance, efficiency of nature protection, planning of nature protection, protected areas, wilderness areas, European Wilderness List